Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 20. november 2026
(OR. en)

15598/26

SPORT 50
CULT 140

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Teema:	Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused traditsiooniliste spordialade ja mängude kui Euroopa kultuuripärandi elava väljenduse ning kehalises tegevuses kaasava osalemise tõukejõu kohta

Delegatsioonidele edastatakse lisas eespool nimetatud järeldused, mis kiideti heaks nõukogu 20. novembri 2026. aasta istungil (haridus, noored, kultuur ja sport).

LISA

Nõukogu ja nõukogus kokku tulnud liikmesriikide valitsuste esindajate järeldused traditsiooniliste spordialade ja mängude kui Euroopa kultuuripärandi elava väljenduse ning kehalises tegevuses kaasava osalemise tõukejõu kohta

NÕUKOGU JA NÕUKOGUS KOKKU TULNUD LIIKMESRIIKIDE VALITSUSTE ESINDAJAD,

ARVESTADES, ET KÄESOLEVATE JÄRELDUSTE KONTEKSTIS

1. võib traditsioonilisi spordialasid ja mänge mõista füüsiliste, võistluslike või mittevõistluslike tegevuste ja vabaajategevustena, mis on osa vaimse kultuuripärandi mitmekesisusest; neid praktiseeritakse individuaalselt või kollektiivselt, nende juured on piirkondlikes või kohalikes kogukondades ja identiteedis, neid antakse edasi põlvest põlve ning need põhinevad praktiseeriva kogukonna aktsepteeritavatel reeglitel;

2. traditsioonilised spordialad ja mängud on dünaamilised ning annavad panuse kultuurilisse järjepidevusse ja identiteeti, ühistesse väärtustesse ja sotsiaalsesse ühtekuuluvusse; nendele juurdepääs ja nende kättesaadavus nooremate põlvkondade jaoks on väga tähtis, et tagada nende jätkusuutlikkus ja edasiandmine elava kultuuri- ja sporditavana;

TULETADES MEELDE

3. Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 6, milles on sätestatud, et Euroopa Liit on pädev võtma meetmeid spordi valdkonnas, et toetada, koordineerida või täiendada liikmesriikide meetmeid; Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklit 165, mille kohaselt panustab liit Euroopa spordiküsimuste edendamisse, võttes arvesse spordi eripära, vabatahtlikkusel põhinevaid spordistruktuure ning spordi sotsiaalset ja kasvatuslikku funktsiooni. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 167 on ette nähtud, et liit aitab kaasa liikmesriikide kultuuri õitsengule, respekteerides nende rahvuslikku ja regionaalset mitmekesisust ning samal ajal rõhutades ühist kultuuripärandit;

4. Euroopa Liidu spordialast töökava (2024–2027), milles tõstetakse traditsioonilisi spordialasid esile prioriteetse valdkonna „Ausus ja väärtused spordis“ all;

5. teatavate traditsiooniliste spordialade kandmist UNESCO inimkonna vaimse kultuuripärandi esindusnimekirja ning teatavaid traditsioonilisi spordialasid ja mänge sisaldavate vaimse kultuuripärandi riiklike nimistute olemasolu;

6. käesolevate järelduste lisas esitatud poliitilist konteksti;

RÕHUTADES, ET:

7. arvestades traditsiooniliste spordialade ja mängude rohujuuretasandi- ja kogukonnapõhist korraldust, võib neil olla tähtis osa kõigi jaoks elukestva kehalise aktiivsuse ning aktiivsena vananemise edendamisel, aidates kaasa nende jätkuvale praktiseerimisele kohalikes kogukondades; samuti võivad traditsioonilised spordialad ja mängud pakkuda nendega tegelevatele inimestele suurt kasu füüsilise ja vaimse tervise ning heaolu seisukohast;

8. traditsiooniliste spordialade ja mängudega seotud organisatsioonid on sageli vabatahtlike juhitud struktuurid, mis suurendavad sotsiaalset ja kogukonna vastupanuvõimet;

9. traditsioonilistes spordialades ja mängudes osalemine võib edendada näiteks sotsiaalset ühtekuuluvust ja vastupanuvõimet, põlvkondadevahelist osalemist ja dialoogi, keskkonnateadlikkust, haridust, turismi, regionaalarengut, maa- ja äärepoolsete piirkondade elujõulisust, kohalike traditsioonide ja kultuuripärandi säilitamist ning kodanikuaktiivsust;

10. traditsioonilised spordialad ja mängud võivad aidata suurendada inimeste liikumis-, mängimis- ja suhtlusviiside mitmekesisust; traditsioonilistes spordialades ja mängudes osalemine võib aidata panna aluse laste ja noorte tervislikele eluviisidele, mis võivad kesta kogu elu, sealhulgas suurendades igapäevase kehalise aktiivsuse võimalusi;

11. traditsioonilised spordialad ja mängud võivad aidata tugevdada Euroopa spordimudeli põhielemente, kuna need kätkevad paljusid selle mudeli aluseks olevaid põhiväärtusi, nagu kaasavus, spordi ausus, sooline võrdsus, kogukonna kaasamine ja kultuuriline mitmekesisus;

12. Euroopa Komisjoni uuringud[1] traditsiooniliste spordialade ja mängude kohta toovad esile probleemid, millega traditsiooniliste spordialade ja mängude puhul uute osalejate ligimeelitamisel silmitsi seistakse, muu hulgas tulenevalt linnastumisest, rahaliste ja inimressursside puudumisest ning piiratud nähtavusest väljaspool päritolupiirkondi;

KUTSUVAD LIIKMESRIIKE ÜLES SOBIVAL TASANDIL

13. suurendama teadlikkust traditsioonilistest spordialadest ja mängudest osana Euroopa spordi mitmekesisusest ja vaimsest kultuuripärandist, sealhulgas näiteks kaardistades traditsioonilisi spordialasid ja mänge nii riiklikul kui ka piirkondlikul tasandil või tunnustades asjakohasel juhul ja vastavalt riiklikele oludele nende panust riiklikku spordi- ja kultuuripoliitikasse;

14. hõlbustama teabe ja heade tavade vahetamist traditsiooniliste spordialade ja mängude tunnustamise kohta, austades samal ajal täielikult riikide pädevust ja menetlusi, aidates seeläbi kaasa Euroopa ühise kultuuripärandi kaitsmisele ja edendamisele;

15. toetama sellist vabatahtlikku tegevust ja selliseid kogukonnapõhiseid juhtimisstruktuure, mille kaudu toetatakse ja kaitstakse traditsioonilisi spordialasid ja mänge ja antakse neid edasi, tekitamata tarbetut halduskoormust;

16. toetama algatusi, mille eesmärk on suurendada teadlikkust ja laiendada traditsiooniliste spordialade ja mängude võimalike praktiseerijate hulka laste ja noorte seas, sealhulgas asjakohasel juhul ja kooskõlas riiklike haridussüsteemidega hariduse, noorteorganisatsioonide ja kogukonnapõhise tegevuse kaudu, rõhutades seeläbi põlvkondadevahelise edasiandmise väärtust;

---

[1] Euroopa Komisjon: hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, „*Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report*“ (Traditsiooniliste spordialade ja mängude kaardistamine Euroopas – lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2016.

17. soodustama kaasavat osalemist traditsioonilistes spordialades ja mängudes ning nendele juurdepääsu kooskõlas mittediskrimineerimise alustega, mis on ette nähtud ELi põhiõiguste harta artiklis 21, milles on sätestatud, et keelatud on igasugune diskrimineerimine, sealhulgas diskrimineerimine soo, rassi, nahavärvuse, etnilise või sotsiaalse päritolu, geneetiliste omaduste, keele, usutunnistuse või veendumuste, poliitiliste või muude arvamuste, rahvusvähemusse kuulumise, varalise seisundi, sünnipära, puuete, vanuse või seksuaalse sättumuse tõttu;

18. kaaluma asjakohasel juhul ja kooskõlas riigisiseste õigusaktide ja menetlustega traditsiooniliste spordialade ja mängude lisamist vaimse kultuuripärandi riiklikesse nimistutesse;

19. soodustama traditsiooniliste spordialade ja mängudega seotud vabatahtlikkusel põhinevaid koostööalgatusi, sealhulgas heade tavade piiriülest vahetamist, digiplatvorme ja festivale, ning asjakohasel juhul ja kooskõlas riiklike menetlustega võtma arvesse muude Euroopa traditsiooniliste spordialade ja mängude olemasolu ja loomulikku arengut riigi territooriumil. Eri liikmesriikides ja piirkondades võib leida sarnaseid või seotud traditsiooniliste spordialade ja mängude vorme, mis annavad tunnistust ajaloolistest ja kultuurilistest sidemetest kogu Euroopas ning pakuvad võimalusi piiriüleseks suhtluseks, õppimiseks ja koostööks;

20. edendama ja tugevdama koostööd traditsiooniliste spordialade ja mängudega seotud selliste Euroopa ja rahvusvaheliste organisatsioonide ja institutsioonidega, nagu UNESCO ja Euroopa Nõukogu, mis edendavad valitsustevahelist koostööd spordi valdkonnas ja tõstavad sporti esile kui Euroopa pärandi, kultuuri ja ajaloo edendamise vahendit;

KUTSUVAD KOMISJONI ÜLES KOOSKÕLAS SUBSIDIAARSUSE PÕHIMÕTTEGA JA OMA PÄDEVUSE PIIRES

21. toetama osalemist traditsioonilistes spordialades ja mängudes asjakohaste liidu algatuste, sealhulgas Euroopa spordinädala ja Euroopa spordifoorumi kaudu; kaaluma asjakohasel juhul võimalusi, kuidas soodustada traditsiooniliste spordialade ja mängude harrastamist ja edasiandmist ning tugevdada kultuuridevahelist dialoogi või tõsta traditsioonilisi spordialasid ja mänge esile uute või olemasolevate ürituste teemana;

22. hõlbustama heade tavade vahetamist, näiteks eksperdirühmade ja vastastikuse õppimise kaudu, sealhulgas teadmiste vahetamist traditsiooniliste spordialade ja mängude kaitsmise, juhtimise ja kestliku arengu kohta;

23. uurima võimalusi, kuidas tugevdada ELi tasandil koostööd spordi, kultuuripärandi, põlvkondadevahelise õigluse ja hariduse asjaomaste poliitikavaldkondade vahel, austades samal ajal täielikult liikmesriikide pädevust;

24. toetama vajaduse korral traditsiooniliste spordialade ja mängudega seotud projekte praeguste asjaomaste liidu rahastamisalgatuste, sealhulgas programmi Erasmus+ spordimeetmete, Euroopa Sotsiaalfond+ ja muude asjakohaste vahendite raames;

KUTSUVAD SPORDILIIKUMIST, TRADITSIOONILISTE SPORDIALADE JA MÄNGUDE KOGUKONDA NING MUID ASJAOMASEID SIDUSRÜHMI NENDE SÕLTUMATUST AUSTADES ÜLES

25. edendama traditsioonilistes spordialades ja mängudes kaasavat osalemist ja nendele juurdepääsu;

26. tugevdama koostöös spordisektori muude osadega traditsiooniliste spordialade ja mängude struktuurides juhtimis-, kaitse- ja eetikastandardeid;

27. tegema koostööd avaliku sektori asutustega, et suurendada traditsiooniliste spordialade ja mängude nähtavust, juurdepääsetavust ja jätkusuutlikkust, sealhulgas selliste digitaalsete ja uuenduslike kommunikatsioonivahendite kasutamise ning dokumentide väljatöötamise kaudu, millega toetatakse nende edasiandmist põlvkondade vahel;

28. soodustama traditsiooniliste spordialade ja mängudega seotud piiriülesete võrgustike loomist ja koostööd.

TAUSTDOKUMENDID

ELi õigus- ja poliitikaraamistik

– Euroopa Parlamendi 7. oktoobri 2025. aasta resolutsioon ELi poliitika rolli kohta Euroopa spordimudeli kujundamisel (2025/2035(INI)), ELT C, C/2026/1521, 15.4.2026, *ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2026/1521/oj*

– Nõukogu 27. novembri 2023. aasta järeldused „Tegevuskava 2030 arendamine, et saavutada eesmärgid: kestliku arengu eesmärkide lokaliseerimise kiirendamine“ (15939/23)

– Nõukogu 21. novembri 2023. aasta järeldused „Sotsiaalne, rohe- ja digipööre“ (15732/23)

– Nõukogu 4. aprilli 2022. aasta järeldused „Sport ja kehaline aktiivsus – paljutõotav hoob käitumise muutmiseks kestliku arengu nimel“ (ELT C 170, 25.4.2022, lk 1)

– Nõukogu 30. novembri 2021. aasta resolutsioon Euroopa spordimudeli põhielementide kohta (ELT C 501, 13.12.2021, lk 1)

– Nõukogu 30. novembri 2021. aasta järeldused elukestva kehalise aktiivsuse kohta (ELT C 501 I, 13.12.2021, lk 1)

– Nõukogu 18. mai 2021. aasta järeldused spordiinnovatsiooni kohta (ELT C 212, 4.6.2021, lk 2)

– Nõukogu 22. novembri 2019 resolutsioon kestliku arengu kultuurimõõtme kohta (ELT C 410, 6.12.2019, lk 1)

– Nõukogu 24. mai 2018. aasta järeldused ELi ühiste väärtuste edendamise kohta spordi kaudu (ELT C 196, 8.6.2018, lk 23)

– Nõukogu 22. novembri 2016. aasta järeldused spordidiplomaatia kohta (ELT C 467, 15.12.2016, lk 12)

– Euroopa Komisjon: hariduse, noorte, spordi ja kultuuri peadirektoraat, „*Mapping of traditional sports and games (TSG) in Europe – Final report*“ (Traditsiooniliste spordialade ja mängude kaardistamine Euroopas – lõpparuanne), Euroopa Liidu Väljaannete Talitus, 2016

– Nõukogu 24. novembri 2015. aasta järeldused laste motoorsete oskuste, kehalise aktiivsuse ja sporditegevuse kohta (ELT C 417, 15.12.2015, lk 46)

– Nõukogu 19. mai 2015. aasta järeldused, mis käsitlevad rohujuure tasandi spordi rolli maksimeerimist valdkonnaüleste oskuste arendamisel, eelkõige noorte seas (ELT C 172, 27.5.2015, lk 8)

– Nõukogu 21. mai 2014. aasta järeldused soolise võrdõiguslikkuse kohta spordis (ELT C 183, 14.6.2014, lk 39)

– Euroopa Liidu põhiõiguste harta (ELT C 326, 26.10.2012, lk 391–407)

Teiste organisatsioonide dokumendid

– UNESCO. *MINEPS VII Outcome Document: Fit for Life Alliance* – lõppdokument, mis võeti vastu kehalise kasvatuse ja spordi eest vastutavate ministrite ja kõrgemate ametnike seitsmendal rahvusvahelisel konverentsil (MINEPS VII) (Bakuu, 29. juuni 2023)

– Euroopa Nõukogu muudetud Euroopa spordiharta (CM/Rec (2021)5)

– UNESCO rahvusvaheline kehalise kasvatuse, kehalise aktiivsuse ja spordi harta (2015)

– UNESCO traditsiooniliste mängude ja spordialade kaitse ja edendamise teise kollektiivse konsultatsiooni (Teheran, Iraani Islamivabariik, 16.–20. jaanuar 2009) lõpparuanne

– Euroopa Nõukogu resolutsioon CM/Res(2007)8, millega luuakse laiendatud osaline spordikokkulepe (EPAS)

– UNESCO peakonverentsi 33. istungjärgul vastu võetud resolutsioon 33 C/21 traditsiooniliste mängude ja spordialade kohta (Pariis, 2005)

– UNESCO vaimse kultuuripärandi kaitse konventsioon (2003)

– UNESCO Punta del Este deklaratsioon, vastu võetud kehalise kasvatuse ja spordi eest vastutavate ministrite ja kõrgemate ametnike kolmandal rahvusvahelisel konverentsil (MINEPS III) (Punta del Este, Uruguay, 30. november – 3. detsember 1999)